

Der er i øjeblikket en væsentlig øget opmærksomhed på sygdomme, der forekommer hyppigere hos bestemte racer, end hos gennemsnittet af alle hunde. Interessen herfor findes både hos den enkelte hundeejer, hos opdrætteren og hos specialklubberne

■ Tekst: Peter von Rosen Vangé, veterinærkonsulent i DKK
Modelfotos: Wiegaarden/Erik Petersen

Modelfoto: Wiegaarden/Jørgen Bak Rasmussen

Når der i en race opstår fokus på et sygdomsproblem, starter det ofte med, at en enkelt person eller en lille gruppe af opdrættere taler sammen om egne oplevelser, som de evt. kan relatere til oplysninger hentet fra internettet.

person eller en lille gruppe af opdrættere taler sammen om egne oplevelser, som de evt. kan relatere til oplysninger hentet fra internettet. Andre gange er det en enkelt dyrlæge, der hos flere af sine patienter har oplevet det samme problem og derfor bliver nysgerrig med hensyn til, om problemet er generelt for racen. Det vigtigste er nu, at interessen er blevet vakt og bør kunne udnyttes til noget frugtbart for racen og ikke bare skal ende som snak i krogene og i værste fald personlige fejder mellem forskellige opdrættere.

Så skal der styres

Det er på præcis dette stadium, at specialklubben skal overtage styringen af sagen. Mange specialklubber har et sundhedsudvalg eller et

avlsudvalg, der bør være det oplagte forum for strukturering af et sundhedsmæssigt opklaringsarbejde. Et sådant udvalg kan vælge at tilknytte rådgivere, der ikke sidder i specialklubbens bestyrelse, og dette kan være en rigtig god idé for at sikre en kontinuitet i arbejdet, der rækker længere end bestyrelsens valgperiode. Ofte vil et opklarende sundhedsprojekt tage længere tid end en enkelt valgperiode, og derfor er det vigtigt at sikre sig mod, at arbejdet går tabt ved udskiftning i personkredsen.

DKK's sundhedsudvalg som sparringspartner

Det kan også være en god idé, at specialklubben henvender sig til DKK's sundhedsudvalg, hvis man har brug for faglig eller organisatorisk støtte til et projekt.

Hvis vi nu antager, at et problem er kommet til specialklubbens kendskab, og at specialklubben derfor ønsker at afklare problemets omfang og betydning for racen, er det vigtigt at arbejde videre efter nogle enkle, men meget betydningsfulde retningslinier for at undgå at spilde vigtige data og kostbar tid på gulvet. Arbejdet skulle jo gerne resultere i brugbare resultater og ikke i kimen til nye rygter og splid blandt hundeejere og opdrættere.

FOKUS PÅ racespecifikke sygdomme

Forklaringen på den større sundhedsmæssige bevidsthed hos hundeejere, opdrættere og specialklubber skal uden tvivl findes i den store mængde information, der nu er tilgængelig om sundhed i alle medier og herunder især på internettet.

Samtidig har DKK gennem efteruddannelse af opdrættere og afholdelse af seminarer gennem nogle år arbejdet kraftigt for at udvikle en sundhedsmæssig ansvarsfølelse hos alle, der beskæftiger sig med hunde.

DKK vil fortsat meget gerne "puste til ilden" og dermed benytte denne sundhedsmæssige interesse hos alle fra græsrodderne og op til toppen til at informere om mulighederne for at indsamle ny viden på en hensigtsmæssig og struktureret måde.

Nøgleordet her er netop struktur, idet ny sundhedsmæssig viden KUN kan baseres på facts og systematisk indsamlede data og aldrig på rygter og formodninger.

Specialklubben har en nøglefunktion

Nogle af de vigtigste aktører i dette projekt er uden tvivl specialklubberne, der alle har en overenskomst med DKK med nogenlunde denne ordlyd:

Specialklubben er DKK's sagkundskab vedrørende racen. Det er klubbens formål i samarbejde med DKK og i overensstemmelse med DKK's formål og internationale forpligtelser at fremme kendskabet til racen og gennem oplysning om hensigtsmæssig avl at bidrage til at bevare og/eller forbedre racens kvalitet i forhold til standarden, sundhed, temperament, eksteriør og brugsegenskaber.

Med baggrund i denne ordlyd er det derfor specialklubbens ansvar at være DKK's sagkundskab i forhold til bl.a. racens sundhed. Dette kan kun opnås, ved at klubben følger med i relevante sundhedsmæssige problemstillinger, der måtte opstå hos hunde i racen. Lige præcis denne funktion med "at have fingeren på pulsen" er en stor og ofte svær opgave at løse, da mange sygdomstilfælde ikke rapporteres systematisk til specialklubben. Dette skyldes desværre nok, at mange hundeejere og opdrættere ønsker at "holde kortene tæt til kroppen" for at undgå "snak i krogene" inden for racen. Det er trist, at det stadig skal være en flaskehals i sundhedsarbejdet, at åbenhed ikke er en selvfølge.

Den første mistanke

Når der i en race opstår fokus på et sygdomsproblem, starter det ofte med, at en enkelt

1/2 ann.

HUSKELISTE TIL SPECIALKLUBBEN

- Der skal defineres en problemstilling. Det vil sige: Er denne sygdom et generelt problem for racen, er den arvelig, har den betydning for racens overordnede sundhed, giver den anledning til et bekæmpelsesprogram, ønskes der indført avlsrestriktioner, etc.?

- Samarbejdspartnere og disses roller skal defineres. Her tænkes på hvilke dyrlæger, der skal/kan stille diagnosen, hvilke opdrættere og hunde skal/kan deltage i undersøgelsen, hvilke eksperter skal involveres. Skal der samarbejdes med DKK, genetikere, etc.?

- Der skal indhentes data. Dette kan gøres fra hundeejere, der allerede har fået stillet en diagnose, eller det kan være nye oplysninger fra dyrlæger, KVL, DKK.

- Der skal opstilles kriterier for en SIKKER DIAGNOSE. Dette er et meget vigtigt punkt, idet alt videre arbejde med afklaring af arvelighed og arvegang kun kan udføres på basis af en sikker diagnose.

- Information til hundeejere. Meget tidligt i forløbet skal der informeres grundigt til hundeejerne for at undgå rygter og modarbejdelse af projektet. Det er vigtigt at forklare, hvorfor man vil starte projektet, og hvad man vil forsøge at afklare samt betydningen heraf for racens sundhed.

- Ved kontakt til enkelte hundeejere kan søges tilsagn om deltagelse i undersøgelser eller besvarelse af spørgsmål til statistisk brug. Her kan det være en rigtig god idé at inddrage DKK, da et følgebrev fra DKK ofte virker meget motiverende på ejeren. Samtidig har DKK registreret flere ejere af den pågældende race end specialklubben selv, og DKK har i sin database alle oplysninger om afstamning.

En hvalpekøber vil værdsætte reel oplysning om et iværksat sundhedsprogram for en lidelse, der måske har gået rygter om for racen.

- Hvis de indsamlede data er gode nok, vil der ofte være basis for, at genetikere eller andre forskere viser interesse for projektet. DKK kan være behjælpelig med kontakt til KVL eller andre instanser med særlig ekspertise. Dyrlægestuderende kan også have interesse i et projekt til brug for et speciale eller en hovedopgave. Også her kan DKK være behjælpelig med kontakt.

- Brug DKK. Administrationen og vores tilknyttede faglige eksperter kan ofte hjælpe et projekt på rette vej fra starten, så klubben ikke bevæger sig ud ad et blindspor eller bruger energi på indsamling af data, der ikke kan anvendes efter hensigten.

- Når problemet er beskrevet og afklaret, skal specialklubben i samarbejde med DKK afgøre, om der skal iværksættes sundhedsmæssige tiltag for racen. Dette kan være frivillige avlsvejledninger, anbefalede undersøgelser før avl eller avlsrestriktioner med krav om undersøgelse og kendt status før avl.

- Derefter følger en overvågningsfase, hvor sygdommens hyppighed og betydning i racen løbende følges af specialklubben.

Indsats skaber troværdighed

Hvis disse anbefalinger følges, vil specialklubberne helt sikkert opleve mere tilfredse

medlemmer og mindre tendens til rygtedannelse.

En anden væsentlig bonus er en forøget troværdighed hos opdrætterne over for hvalpekøberne. En hvalpekøber vil værdsætte reel oplysning om et iværksat sundhedsprogram for en lidelse, der måske har gået rygter om for racen. Antallet af klagesager kan måske oven i købet nedsættes.

Samarbejdsklimaet mellem opdrættere kan bedres væsentligt ved den større åbenhed, der automatisk vil følge i kølvandet på et godt planlagt projekt. Måske vil man endda opleve en slags fælles samvittighed og ansvarsfølelse blandt opdrættere!

Alt i alt nok værd at stræbe efter samtidig med at vi forbedrer hundenes sundhed og vores faglige viden.

Det er bare at gå i gang. ■

I kommende numre af HUNDEN følger vi op på temaet med racespecifikke sygdomme.

Vi præsenterer et forløb, hvor en dyrlæge – i samarbejde med en specialklub – har gransket i baggrunden for en øjenssygdom og fundet frem til en sandsynlig arvegang.

Og vi ser nærmere på svenskernes arbejde med "Racespecifikke Avls Strategier" (RAS).